

PREDLOG

Na osnovu člana 10 stav 2 Zakona o metrologiji („Službeni list CG“, broj 79/08) Vlada Crne Gore na sjednici od _____ 2015.godine, donijela je

UREDBU O IZMJENAMA I DOPUNAMA UREDBE O ZAKONSKIM MJERNIM JEDINICAMA

Član 1

U Uredbi o zakonskim mjernim jedinicama („Službeni list CG“, broj 22/09) u članu 2 stav 1 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„5) mjerne jedinice za posebnu upotrebu.“

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Mjerne jedinice za posebnu upotrebu navedene su u Prilogu 3 koji je sastavni dio ove uredbe.“

Član 2

U članu 3 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Upotreba zakonskih mjernih jedinica iz člana 2 ove uredbe odnosi se na mjerne instrumente koji se koriste, mjerenja koja se vrše i oznake količina izražene u zakonskim mjernim jedinicama.“

Član 3

Poslije člana 4 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 4a

(1) Dodatnom oznakom, u smislu ove uredbe, smatra se jedna ili više oznaka veličina izraženih u mjernim jedinicama koje nijesu navedene u Prilogu 1 i 2 koji su sastavni dio ove uredbe, i koje prate oznaku veličine izražene u mjernoj jedinici navedenoj u Prilogu 1 i 2 ove uredbe.

(2) Oznaka veličine izražena u mjernoj jedinici koja je navedena u Prilogu 1 i 2 ove uredbe ima prednost u odnosu na dodatnu oznaku.

(3) Dodatne oznake iz stava 1 ovog člana moraju biti izražene znakovima koji nijesu veći od znakova za odgovarajuće mjerne jedinice navedene u Prilogu 1 i 2 ove uredbe.

Član 4

Član 5 mijenja se i glasi:

„Način pisanja mjernih jedinica mora biti u skladu sa standardom MEST ISO 80000 – 1:2009 Veličine i jedinice - Deo 1: Opšti principi.“

Član 5

Prilog 1 mijenja se i glasi:

SI JEDINICE I NJIHOVI DECIMALNI UMNOŠCI I DJELOVI

1.1 SI jedinice

Tabela 1.1 Osnovne SI jedinice

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Oznaka
dužina	metar	m
masa	kilogram	kg
vrijeme	sekunda*	s
električna struja	amper	A
termodinamička temperatura	kelvin	K
količina gradiva (supstancije)	mol	mol
svjetlosna jačina (jačina svjetlosti)	kandela	cd
* Dozvoljena je upotreba i naziva „sekund”		

Definicije osnovnih SI jedinica:**Jedinica dužine**

Jedinica dužine je metar. Metar je dužina putanje koju u vakuumu pređe svjetlost za vrijeme od 1/299 792 458 sekunde.

(17e CGPM (1983), Résolution 1)

Jedinica mase

Jedinica mase je kilogram. Kilogram je jednak masi međunarodnog prototipa kilograma.

(3e CGPM (1901), Résolution 1)

Jedinica vremena

Jedinica vremena je sekunda. Sekunda je trajanje od 9 192 631 770 perioda zračenja koje odgovara prelazu između dva hiperfina nivoa osnovnog stanja atoma cezijuma 133.

(13e CGPM (1967), Résolution 1)

Jedinica električne struje

Jedinica električne struje je amper. Amper je stalna električna struja koja bi, kada bi se održavala u dva paralelna provodnika, neograničene dužine i zanemarljivo malog kružnog poprečnog presjeka, koji se nalazi u vakuumu na međusobnom rastojanju od jednog metra, prouzrokovala među tim provodnicima silu jednaku 2×10^{-7} njutna po metru dužine.

(CIPM (1946), Résolution 2 odobrena na 9e CGPM (1948))

Jedinica termodinamičke temperature

Jedinica termodinamičke temperature je kelvin. Kelvin je termodinamička temperatura koja je jednaka 1/273,16 od termodinamičke temperature trojne tačke vode.

Definicija se odnosi na vodu koja ima izotopni sastav određen sljedećim odnosima količina gradiva (supstancije): 0,00015576 mola ^2H po molu ^1H , 0,0003799 mola ^{17}O po molu ^{16}O i 0,0020052 mola ^{18}O po molu ^{16}O .

(Trinaesta CGPM (1967.), rezolucija 4., i Dvadesettreća CGPM (2007.), rezolucija 10.)

Jedinica količine gradiva (supstancije)

Jedinica količine gradiva (supstancije) je mol. Mol je količina gradiva (supstancije) sistema koji sadrži toliko elementarnih jedinica koliko ima atoma u 0,012 kilograma ugljenika 12.

Kada se upotrebljava mol, navode se elementarne jedinice koje mogu biti atomi, molekuli, joni, elektroni i druge čestice ili određeni skupovi tih čestica.

(14e CGPM (1971), Résolution 3)

Jedinica svjetlosne jačine (jačine svjetlosti)

Jedinica svjetlosne jačine (jačine svjetlosti) je kandela. Kandela je svjetlosna jačina (jačina svjetlosti), u određenom pravcu, izvora koji emituje monohromatsko zračenje frekvencije 540×10^{12} herca i čija je jačina zračenja u tom pravcu 1/683 vata po steradianu.

(16e CGPM (1979), Résolution 3)

Tabela 1.2 Posebno ime i oznaka SI izvedene jedinice za temperaturu za izražavanje Celzijusove temperature

Veličina	Jedinica	
	Naziv	Oznaka
Celzijusova temperatura	stepen Celzijusa	°C

Celzijusova temperatura je definisana kao razlika dvije termodinamičke temperature T i T_0 ($t = T - T_0$), gdje je $T_0 = 273,15$ K. Temperaturni interval ili razlika u stepenima može se izraziti u kelvinima ili stepenima Celzijusa. Jedinica „stepen Celzijusa“ jednaka je jedinici „kelvin“.

1.2 Druge SI jedinice

1.2.1 Izvedene SI jedinice

Izvedene SI jedinice dosljedno su izvedene iz SI jedinica, a definisane su proizvodom određenih stepena osnovnih jedinica bročanim koeficijentom jednakim 1.

1.2.2 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Tabela 1.3 Izvedene SI jedinice sa posebnim nazivima i oznakama

Količina	Jedinica		Izražena	
	Naziv	Simbol	S drugim jedinicama SI	S osnovnim jedinicama SI
Ugao u ravni	radijan	rad		$m \cdot m^{-1}$
Prostorni ugao	steradian	sr		$m^2 \cdot m^{-2}$
Frekvencija	herc	Hz		s^{-1}
Sila	njutn	N		$m \cdot kg \cdot s^{-2}$
Pritisak, naprezanje	paskal	Pa	$N \cdot m^{-2}$	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$
Energija, rad, količina toplote	džul	J	$N \cdot m$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$
Snaga (*), fluks zračenja	vat	W	$J \cdot s^{-1}$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$
Naelektrisanje, količina elektriciteta	kulon	C		$s \cdot A$
Električni potencijal, razlika električnih potencijala, napon, elektromotorna sila	volt	V	$W \cdot A^{-1}$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
Električna otpornost	om	Ω	$V \cdot A^{-1}$	$\frac{m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}}{A^2}$
Električna provodnost	simens	S	$A \cdot V^{-1}$	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
Električna kapacitivnost	farad	F	$C \cdot V^{-1}$	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
Magnetski fluks	veber	Wb	$V \cdot s$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Magnetska indukcija	tesla	T	$Wb \cdot m^{-2}$	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
Induktivnost	henri	H	$Wb \cdot A^{-1}$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Svjetlosni fluks	lumen	lm	$cd \cdot sr$	cd
Osvjetljenje	luks	lx	$lm \cdot m^{-2}$	$m^{-2} \cdot cd$

Aktivnost radioaktivnog izvora	bekerel	Bq		s^{-1}
Apsorbovana doza, specifična predata energija, kerma	grej	Gy	$J \cdot kg^{-1}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
Ekvivalentna doza	sivert	Sv	$J \cdot kg^{-1}$	$m^2 \cdot s^{-2}$
Katalitička aktivnost	katal	kat		$mol \cdot s^{-1}$

1.3 Prefiksi i njihove oznake koji se koriste za označavanje određenih decimalnih umnožaka i djelova

Tabela 1.4 SI prefiksi

Faktor	Naziv	Oznaka	Faktor	Naziv	Oznaka
10^{24}	jota	Y	10^{-24}	jokto	y
10^{21}	zeta	Z	10^{-21}	zepto	z
10^{18}	eksa	E	10^{-18}	ato	a
10^{15}	peta	P	10^{-15}	femto	f
10^{12}	tera	T	10^{-12}	piko	p
10^9	giga	G	10^{-9}	nano	n
10^6	mega	M	10^{-6}	mikro	μ
10^3	kilo	k	10^{-3}	mili	m
10^2	hekto	h	10^{-2}	centi	c
10^1	deka	da	10^{-1}	deci	d

Nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova jedinice mase obrazuju se stavljanjem prefiksa ispred „gram” i njihovih oznaka ispred oznake „g”.

Ako je izvedena jedinica izražena u obliku količnika, njeni decimalni umnošci ili djelovi se mogu odrediti dodavanjem prefiksa jedinici u brojiocu ili imeniocu, ili u oba.

Upotreba kombinovanih prefiksa, odnosno prefiksa obrazovanih stavljanjem jednog uz drugi nekoliko gore navedenih prefiksa, nije dozvoljena.

1.4 Posebno dozvoljeni nazivi i oznake decimalnih umnožaka i djelova SI jedinica

Tabela 1.5

Veličina	Jedinica		
	Naziv	Oznaka	Vrijednost
Zapremina	litar	l ili L*	$1 l = 1 dm^3 = 10^{-3} m^3$
Masa	tona	t	$1 t = 1 Mg = 10^3 kg$
Pritisak	bar	bar	$1 bar = 10^5 Pa$

* Dvije oznake „l” i „L” se mogu ravnopravno koristiti za jedinicu litar (Šesnaesta CGPM (1979), odluka 6)

Prefiksi i njihove oznake, navedene u tabeli u 1.4, mogu se upotrebljavati zajedno sa jedinicama iz tabele 1.5.“

Član 6

Poslije Priloga 2 dodaje se novi prilog koji glasi:

„ Prilog 3

MJERNE JEDINICE DOZVOLJENE SAMO ZA POSEBNU UPOTREBU

Tabela 3.1

Područje primjene	Jedinica		
	Naziv	Približna vrijednost	Simbol
Saobraćajni znaci, mjerjenje udaljenosti i brzine	milja jard stopa inč	1 milja = 1609 m 1 yd = 0,9144 m 1 ft = 0,3048 m 1 in = 2,54 x 10 ⁻² m	mile yd ft in
Točeno pivo i jabukovača; mlijeko u reciklažnoj ambalaži	pinta	1 pt = 0,5683 x 10 ⁻³ m ³	pt
Trgovanje dragocjenim metalima	troy unca	1 oz tr = 31,10 x 10 ⁻³ kg	oz tr

Jedinice navedene u ovom prilogu mogu se kombinovati jedna s drugom ili s jedinicama u Prilogu 1 za oblikovanje složenih jedinica.”

Član 7

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovu uredbu prenešena je Direktiva Evropskog Parlamenta i Savjeta 2009/3/EC od 11.marta 2009.godine.

Broj:
Podgorica, _____ 2015. godine

Vlada Crne Gore

Predsjednik
Milo
Đukanović